

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 16235-06-11 בורוכוב נ' ברוכים

בפני כב' השופטת יעל הניג

תובעים יצחק בורוכוב
ע"י עו"ד ארקנזי – כהן

נגד

נתבעים אברהם ברוכים
ע"י עו"ד נאשף מטעם הסיוע המשפטי

פסק דין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

תביעה לפיצוי בגין נזקי תקיפה לפי סעיף 25 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש].

רקע

1. התובע הינו שוטר סיור. ביום 12.8.08, בשעה 23.11 או בסמוך שהה הנתבע עם אמו בדירה בקומה עליונה של בניין ברח' גורי ישראל 6 בתל אביב. השכן שלומוב הזעיק למקום שוטרים לאחר שרעשים שבקעו מהדירה הפריעו את מנוחתו. כשהגיעו התובע והשוטר מגלשווילי לדירת האם, ביקשו מהנתבע להזדהות אך הוא טען שאין בידי תעודת זהות. השוטרים ביקשו ממנו להתלוות אליהם לניידת על מנת לזהותו במסוף ועל מנת להסיעו לתחנת המשטרה לצורך קבלת דו"ח איכות הסביבה בשל מפגע רעש. זאת משום שלא ניתן היה לערוך את הדו"ח במקום.

2. הנתבע סירב להתלוות אל השוטרים לתחנה והתנגד למעצרו תוך שהוא מניף את ידיו לעבר התובע ופוגע בפניו עם ידו כשהוא מחזיק בצרור מפתחות. כתוצאה מכך נגרם לתובע חתך בשפתו העליונה והוא נזקק לטיפול בחדר מיון [להלן – "התקיפה"].

3. בהמשך חש מגלשווילי לעזרת התובע, תפס את הנתבע והזיזו הצידה. הנתבע המשיך להתנגד למעצרו ופגע במגלשווילי כך שאף הוא נזקק אף הוא לטיפול בחדר מיון.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 16235-06-11 בורוכוב נ' ברוכים

1 4. המדינה הגישה נגד הנתבע ונגד אמו כתב אישום המייחס להם מסכת עובדתית רחבה יותר וכן
2 עבירות של תקיפת שוטר ואיומים [ת.פ. 10-04-27733]. לימים הושג הסדר טיעון במסגרתו
3 נמחקו האישומים נגד האם, המסכת העובדתית נגד הנתבע צומצמה והעבירות הומרו להתנגדות
4 למעצר. הנתבע הודה והורשע בכתב האישום המתוקן.
5

6 אלו הם "הממצאים והמסקנות".

7

8 5. כב' השופט בארי שדן בתיק ביטל את הרשעתו של הנתבע מן הנימוקים הבאים: אחד, שירות
9 המבחן הגיש תסקיר "חיובי ביותר" והמליץ לבטל את ההרשעה. שניים, הנתבע ניסה למנוע את
10 מעצר האם כאשר פגע בתובע. שלישי, בהמשך נעשה שימוש בלתי מבוטל בכוח לצורך מעצרו
11 של הנתבע והוא נזקק לאשפוז בבית חולים. במסגרת זו הטיל על הנתבע עבודות שירות לתועלת
12 הציבור ופיצוי לתובע בסך של 350 ₪ [להלן – "הפיצוי הפלילי"]
13

14

15 6. לטענת התובע נזקיו עולים על הפיצוי הפלילי ולכן עתר בתביעתו שלפניי. לטענת הנתבע די
16 היה בפיצוי הפלילי.

17

הראיות

18 7. התובע חזר על הממצאים בהליך הפלילי. מחקירתו הנגדית עולה שהכל התנהל על מי מנוחות
19 מרגע שנכנס עם השוטר השני לדירת האם. הנתבע לא יכול היה להציג להם תעודת זהות, לבקשתו
20 התלווה אליהם הנתבע למטה, אל הניידת, שם זוהה באמצעות המסוף. לדבריו ביקש מהנתבע
21 להיכנס לניידת על מנת לנסוע לתחנה לקבל דו"ח, ורק כאשר הורה לו להיכנס לניידת והניח יד על
22 כתפו, תקף אותו הנתבע לפתע. לדברי התובע, רק בשלב זה קפצה עליו האם, תפסה אותו בדש
23 חולצתו, נתלתה עליו וקרעה לו שרשרת, צרחה והיה צורך להשתמש בכוח כדי להסיר אותה ממנו.
24 לדבריו, גרסת הנתבע ואמו, כאילו פעלו השוטרים באלימות מתמשכת החל כניסתם לדירה "לא
25 היה ולא נברא". הוא הוסיף והעיד שכתוצאה מהתקיפה נגרם לשפתו חתך בגודל של כס"מ מלווה
26 בדימום והיה צורך להדביקו במיון. החתך הותיר צלקת אותה הציג בבית המשפט. הצלקת
27 מפריעה לו עד היום מבחינה אסתטית ומדממת עם כל גילוח. לדבריו הוא חווה עד היום תחושות
28 של השפלה וזיכרונות לא נעימים מהתקיפה המפתיעה.
29

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 16235-06-11 בורוכוב נ' ברוכים

1 8. לגרסת הנתבע והאם, הם לא הקימו רעש כלשהו, אלא הנתבע עזר לאמו להוציא מיטה נפתחת.
2 הסיבה להגעת השוטרים הינה התנכלותו של השכן וקשריו עם התובע. כבר עתה אני דוחה גרסה
3 זו שאין בה אלא ניסיון להביא ראיות לסתור את הממצאים בהליך הפלילי. יתר חלקי הגרסה אינם
4 בגדר ראיות לסתור ואבחן אותם בהמשך. כאשר הגיעו השוטרים הייתה האם במקלחת. הנתבע לא
5 יכול היה להציג לתובע תעודת זהות שכן זו הייתה בדירת מגוריו עם סבתו. כשאמר זאת לתובע
6 השיב לו התובע שהוא שקרן, שיקבור אותו ושיוציא אותו מהצבא. בשלב זה תפסו התובע
7 והשוטר השני את הנתבע בכתף חולצתו והוציאו אותו לחדר מדרגות כשהוא צועק וקורא לאמו.
8 כשיצאה האם מהמקלחת ושאלה את השוטרים למעשיהם, השיבו לה בחוצפה ואיימו שיעצרו גם
9 אותה. לאחר מכן לגרסת הנתבע ואמו משכו אותו השוטרים בכוח ובאלימות לרחוב תוך כדי שהם
10 מכים גם את אמו. הנתבע סירב להיכנס לניידת, לא הבין מדוע עוצרים אותו ומדוע מכים אותו ואת
11 אמו. עם התקהלות השכנים הזמין התובע כוחות תגבור, דחפו את הנתבע פנימה והחוצה, כשהם
12 ממשיכים להכות בו ולבסוף אוזקים אותו ומובילים אותו לתחנת יפתח. אמו של הנתבע מצטרפת
13 לעדותו ומוסיפה כי כאשר ניסתה להוציא את הנתבע מהניידת, יצא התובע, בעט בה בין הרגליים
14 ונתן לה אגרוף בעין. לאחר מכן היא מתארת הובלתה בניידת נפרדת, קשורת ידיים ורגליים,
15 בריחת שתן ולעג של השוטרים בתחנה. הנתבע ממשיך: כל עת הנסיעה, המשיך התובע לאיים
16 עליו ולקלל אותו. בהמשך הוא מתאר את סבלו בתחנה כולל המשך איזוק ומניעת מזון ואינסולין.
17 התובע מוסיף שהתלונן במח"ש נגד השוטרים אך תלונתו נגנזה. הנתבע מודה שאינו זוכר אם פגע
18 בתובע.

19
20 9. לטענת הנתבע, הוא הודה בתיק הפלילי לפי עצת עורך דינו ומאחר שחשש להיכלא במצבו
21 הרפואי ומפגיעה בעתידו הצבאי. טענה זו אין לה משמעות משפטית ואין בה כדי לשחרר את
22 הנתבע מתוצאות הודאתו.

דין

המצב המשפטי

25
26 10. סעיף 42 א' לפקודת הראיות [נוסח חדש] תשל"א – 1971 קובע:

27
28 [א] הממצאים והמסקנות של פסק דין חלוט במשפט פלילי, המרשיע את הנאשם, יהיו קבילים
29 במשפט אזרחי כראיה לכאורה לאמור בהם אם המורשע או חליפו או מי שאחריותו נובעת
30 מאחריות המורשע, ובכלל זה מי שחב בחובו הפסוק, הוא בעל דין במשפט האזרחי.....

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 16235-06-11 בורוכוב נ' ברוכים

1
2 [ג] הוגשה ראייה כאמור בסעיף 42א, לא יהיה המורשע או חליפו או מי שחב בחובו הפסוק רשאי
3 להביא ראייה לסתור, או ראייה שכבר נשמעה או הוגשה במשפט הפלילי, אלא ברשות בית
4 המשפט, מטעמים שיירשמו וכדי למנוע עיוות דין.
5
6 11. "פסק דין" לצורך הסעיף מוגבל להכרעת הדין ואינו כולל את החלק הדין בענישה. "פסק דין"
7 - גם כאשר נקבעו ממצאים ומסקנות אלא מנימוקים טיפוליים לא הסתיים התיק בהרשעה [ע"א
8 304/82 הילמן נ' כרמי, פד"י מא [4] 1]. כך גם כאשר הכרעת הדין הושגה בעקבות הודאת נאשם
9 וללא קביעת ממצאים עובדתיים [ע"א 71/85 אריה חברה לביטוח בע"מ נ' בוחבוט, פד"י מא [4]
10 327, 332].
11
12 12. הנורמה הפלילית, בחלק העוסק בקביעת האחריות, משקיפה על הנאשם במשקפיים
13 בינאריות: אחראי או לא אחראי, אשם או לא אשם. התנהלותו של הקורבן אינה משליכה ככלל על
14 האחריות הפלילית של הנאשם. במקרים ספורים, קיצוניים ובהינתן תנאים נוקשים, מביאים
15 בחשבון את התנהלות הקורבן. כך למשל בנסיבות מסוימות המסייגות את האחריות הפלילית
16 ומקימות "הגנה עצמית" לפי סעיף 34' לחוק העונשין [חלק כללי] התשל"ג – 1973 או להבדיל
17 לשם הפחתת האחריות להמתת אדם כאשר קדמה לכך התגרות תכופה לפי סעיף 301 [א] לחוק.
18 לדעתי גם מצבים אלו משקפים תפיסה בינארית ביסודה ומכל מקום, הם אינם בנויים ל"חלוקת
19 אחריות" בין הנאשם לבין הקורבן. לכן במהות ובפרקטיקה, בית המשפט הפלילי אינו נזקק כלל
20 לבחון את חלקו של הקורבן במעשה כאשר הוא דן בשאלת האחריות.
21
22 13. הטעמים להסדר בסעיף 42 א' לפקודת הראיות הינם הימנעות מסתירה בין הכרעות שיפוטיות
23 בהליכים שונים וחיסכון במשאבים על ידי מניעת כפילות בשמיעת הראיות [ע"א 350/74, חברת
24 מ.ל.ט. בע"מ נ' מסעוד וממן, פ"מ כט [1] 208, 217 – 218]. כאשר ההליך הפלילי "אדיש"
25 לשאלת האשם התורם, ממילא אינו אמור לדון בו, ואף אם ידון בו, אינו נדרש דרך כלל לקבוע
26 לגביו ממצאים ומסקנות ולהשקיע בכך משאבים. מכאן, שברוב רובם של המקרים, העלאת
27 השאלה של אשם תורם לראשונה בהליך האזרחי, אין בה כדי לפגוע בטעמים ביסוד ההסדר של
28 סעיף 42 א'. ייתכנו כמובן מקרים חריגים בהם בכל זאת נקבעו ממצאים ומסקנות בהליך הפלילי
29 ואזי יש לשקול אם אין מקום לחסום את דרכו של הנתבע או להקשות עליו להוכיח גרסה עובדתית
30 סותרת.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 11-06-16235 בורוכוב נ' ברוכים

1
2 14. בתי המשפט מאפשרים למזיק שהורשע במשפט הפלילי, לטעון לאשם תורם של הקורבן
3 בהליך האזרחי. חלקן במסגרת היתר להבאת ראיות לסתור ובמסגרת סעיף 42 ג' וחלקן ללא צורך
4 בהיתר [ראו הסקירה בת.א. 1368/07 [של – באר שבע] ו' מ' א' קטיין נ' ש' מ' קטיין [פורסם בנבו].
5 בתי המשפט אף מקבלים את הטענה במקרים המתאימים. הדבר מתחייב בין היתר מה"מקום"
6 שנותן המשפט האזרחי לערכים של צדק ומוסר. ביטוי מפורש לכך מופיע בפרק ה"אשם" בפקודת
7 הנזיקין כאשר נשקל אשם המזיק מול אשם הניזוק. אשמו של הניזוק עשוי לא רק להפחית את
8 הפיצוי המגיע לו מהמזיק [למשל בסעיף 68] אלא אף להפטיר את המזיק מחבות בכלל [בסעיף 65
9 רישא] "ככל שבית המשפט יראה לצודק" או "בשיעור שבית המשפט ימצא לנכון ולצודק תוך
10 התחשבות במידת אחריותו של התובע לנזק".

11
12 15. אכן "ייחוס אשם תורם לקורבן אינו שאלה קלה" [ת.א. 2555/00 [מח – ירושלים] עזובן
13 רביב מרגלית נ' מדינת ישראל, פורסם בנבו]. לדעתי קיים קושי אינטואיטיבי לייחס לקורבן של
14 עבירה פלילית אשם תורם, אדרבא, האינטואיציה מעדיפה להטיל את מלוא האחריות על העבריין.
15 ייתכן שהקושי נובע מחששות לעודד עבריינות, לכרסם בערכים החברתיים המוגנים על ידי
16 המשפט הפלילי ובתכלית ההרתעתית שלו. ייתכן שהקושי נובע מתפיסה בסיסית של העבריין
17 כפעיל מול הקורבן הפאסיבי, כאשר מול פליליות מעשהו של העבריין, לא עומדת דרך כלל
18 פליליות או פליליות שקולה של הקורבן. ייתכן אף שהדבר נובע מתפיסת העבריין כמי שהתכוון
19 להזיק לקורבן וככזה, הוא הגורם המכריע לנזק. מבלי להקל ראש, כאשר הקושי ממוקם בשאלת
20 היקף הפיצוי לקורבן בהליך האזרחי, יש בידי בית המשפט כלים שקולים וגמישים להתמודד עימו
21 ועם האתגר של הצדק והמוסר. בראשם עקרונות של מידתיות, של איזון ושל שכל ישר אותם ניתן
22 להעביר דרך מסננות של מדיניות שיפוטית. אעיר כי עקרונות אלו נטענים בתכנים רלוונטיים
23 ומשמשים לא אחת, גם להתמודדות המשפט הפלילי עם שאלות של ענישה. כך ניתן לשקול
24 ולהשוות את הנתונים ואת יחסי הכוחות בין המזיק לניזוק, את רמת הסיכון שיצרה התנהגותו של
25 כל אחד מהם ביחס לאחר, את יכולתו של כל אחד מהם להגביר, להפסיק או למתן את התנהגותו
26 או את התנהגות האחר, את מידת השליטה שהייתה לכל אחד מהם בסיטואציה ועוד.

27

28 **לענייננו:**

29 16. הנתבע מעלה שתי טענות שאינן באות לסתור את הממצאים והמסקנות בהליך הפלילי. אחת,
30 יש לייחס לתובע אשם תורם, שגרם ותורם בהתנהגותו לאורך כל הדרך, לתוצאה ולנזק. השנייה,

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 16235-06-11 בורוכוב נ' ברוכים

1 שזקו של התובע הוא בגבולות הפיצוי הפלילי. ואילו לטענת התובע לא נפל פגם בהתנהלותו
2 לאורך כל האירוע ונזקיו, בפרט הלא – ממוניים, עולים בהרבה על הפיצוי הפלילי.
3

אשם תורם

4
5 17. הנטל להוכיח אשם תורם מוטל על הנתבע. הצדדים מציגים גרסאות הפוכות וקיצוניות לגבי
6 ההתרחשות בפרק הזמן שבין כניסת התובע וחברו לדירה ועד להובלת הנתבע מהמקום. כאן
7 המקום לציין כי לאחר תום העדויות ובעוד ב"כ התובע מסכם, התרגז הנתבע, קם ממקומו,
8 והתקדם אל עבר דוכן בית המשפט כשהוא טוען, צועק ומוחה על העוול שנעשה לו לשיטתו.
9 ניסיונותיה של אמו להרגיעו לא הועילו והיה צורך להזמין את משמר בתי המשפט. עם הגיע
10 המשמר, נרגע הנתבע, שב למקומו והדיון נמשך כסדרו עד לסיום. על אף זאת, לא התרשמתי
11 מאלמות של הנתבע, אלא מתסכולו ואיני רואה בכך חיזוק לטענות נגדו או החלשה של טענותיו
12 כנגד התובע.
13

14 18. ניתוח האירועים מחזק לדעתי את גרסת הנתבע ואמו. אכן השוטרים הגיעו לדירה על מנת
15 "לטפל באירוע הפרעת מנוחה ולא לעצור איש" [התובע בעמ' 4]. על פני הדברים, גם בהיעדר
16 תעודת זהות על הנתבע, ניתן היה לקבל תעודת זהות מאמו, ניתן היה להסתפק באזהרה ובהתראה
17 ולא היה צורך כלשהו בהורדת הנתבע אל הניידת. כלל לא ברור ואף תמוה, מדוע היה צורך לקחת
18 את הנתבע לתחנת משטרה על מנת "לקבל דו"ח איכות הסביבה בשל מפגע רעש" ומדוע, אם כבר
19 מגיעים שוטרים לטפל במפגע רעש, "לא ניתן היה לערוך את הדו"ח במקום האירוע" [כמאמר
20 כתב האישום]. למעלה מהנדרש, ציפיתי מהתובע להסביר עובדתית, מה התשתית העובדתית
21 שהקימה לו לדעתו סמכות עיכוב או מעצר אך הוא לא טרח לעשות כן. כך גם הנתבע. כולם יצאו
22 מנקודת הנחה שלתובע הייתה סמכות מלאה להביא את הנתבע לתחנה. אם כך, אצא גם אני
23 מהנחה זו. ואולם, מן הפן העובדתי הצר, סבירה בעיני גרסת הנתבע לפיה התנגד כבר בדירה
24 לבקשת השוטרים להתלוות אליהם לניידת וזו גם הייתה עמדתה של אמו. מכאן שהשוטרים,
25 שעמדו על דרישתם אכן נאלצו להפעיל כוח על מנת לממש אותה. וכך החל השימוש בכוח כלפי
26 הנתבע, כבר בדירה ומכאן נמשך עד להגעה לניידת. זיהוי הנתבע בניידת לא סיפק את השוטרים
27 והתובע המשיך במשימתו להכניס את הנתבע לניידת. לדבריו לאחר שביקש מהנתבע להיכנס
28 לניידת "הנחתי יד על כתפו" [עמ' 4]. אם אכן התנהל הכל על מי מנוחות עד לאותו רגע, לא ברור
29 מדוע היה לתובע צורך להניח יד על כתפו של הנתבע. גרסת הנתבע מסתברת יותר ולפיה הכו

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 11-06-16235 בורוכוב נ' ברוכים

1 אותו השוטרים, דחפו אותו בכוח וצעקו עליו. כאן משתלבת עדות אמו של הנתבע לפיה ניסתה
2 להוציא אותו מהניידת כאשר יצא התובע מהניידת בעט בה והכה בעינה באגרופ.

3

4 19. הנתבע ואמו הביאו די ראיות לביסוס גרסתם. התובע לא הביא ראיות לסתור את ראיותיהם.
5 הוא לא זימן לעדות את חברו השוטר מגלשוילי. הוא לא הסביר את התנהלותם באותו לילה.

6

7 **הנתבע שכנע בגרסתו העובדתית.**

8

9 20. משהוכח שהפעלת הכוח על ידי התובע קדמה לתקיפתו על ידי הנתבע, יש לקבוע את שיעור
10 האשם התורם. במובן המסורתי, מעשי הנתבע נעשו במכוון וללא ספק היו הגורם המכריע לנזק
11 שנגרם לתובע. אלא שמעשי הנתבע באו על רקע אירוע אלים מתגלגל, גם אם על פי חוק וגם אם
12 במסגרת סמכויות אכיפה [וכאמור, איני משוכנעת שזה היה המצב]. הסיכון של התפרצות אלימה
13 נוצר והוגבר על ידי התובע. לתובע ולחברו הייתה עדיפות מספרית וגופנית על הנתבע. יכולת
14 השליטה שלהם על האירוע, יכולתם להפעיל אמצעי ריסון, יכולתם להרגיע ולצנן את הרוחות, כל
15 אלו עלו במידה ניכרת על יכולותיו של הנתבע. במכלול – הנתבע ספג אלימות מהתובע, אלימות
16 זו קדמה לתקיפה שלו את התובע, ליבתה את היצרים ובסופו של דבר תרמה במידה ניכרת
17 ל"פיצוץ" שאכן לא אחר להגיע.

18

19 21. לדעתי אין הבדל משמעותי בין אלימות התובע לאלימות הנתבע, לא ביסוד ההתנהגותי ולא
20 ביסוד הנפשי שלה. לא בהתמשכות של זו מול הפתאומיות של זו. אירוע אלים שנוצר והחריף על
21 רקע יוזמות "הדדיות" ויש להצר על התרחשותו.

22 **בבחינת האחריות המוסרית, ראיתי לייחס לתובע אשם תורם בשיעור של 50%.**

23

הנזק

24 22. כב' השופט בארי העמיד את הפיצוי הפלילי על 350 שח. החלטתו אינה מחייבת את בית
25 המשפט האזרחי. אך ניכר מההחלטה שבנוסף לשיקולים שיקומיים, שקל גם חלק מהשיקולים
26 העולים בדיעבד גם מהממצאים לעיל.

27

28 23. פגיעתו של התובע הייתה קלה. השריטה בשפתו טופלה בהדבקה במיון. התובע לא הגיש
29 חוות דעת רפואית הקושרת בין הצלקת שהראה בבית המשפט לבין התקיפה. התובע לא דייק
30

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 16235-06-11 בורוכוב נ' ברוכים

1 כאשר העיד שהצלקת הזו מדממת בעת גילוח. התבוננות קרובה מעלה צלקת מזערית במיוחד,
2 שטוחה, חיוורת מעט ביחס לצבע העור וללא סימני גירוי כלשהם. אשר לתחושות הבושה
3 וההשפלה עליהם העיד התובע "הצחוק שצוחקים עליי מאנשי השכונה, שאני שוטר כל כך גדול,
4 ועשו לי נזק כזה", בלשון המעטה, לא ראיתי קשר כלשהו בין לבין המציאות והממצאים לעיל.

5
6 24. לסיום, אמנם מסגרת הנזיקין רחבה ויכולה להכיל כמעט כל ניזוק, כל תביעה כל נזק. אך דומה
7 שהשימוש שנעשה בתביעה זו, חורג ממנה.

8
9 אני מעמידה את נזקו של התובע על 700 ₪. בניכוי אשם תורם של 50%, נותר נזק של 350 ₪.
10 התובע פוצה בסכום זה במסגרת ההליך הפלילי.
11 לא נותר עוד נזק בר פיצוי.

סוף דבר

12
13
14
15 התביעה נדחת.

16 התובע יישא בהוצאות הנתבע בסך של 1,000 ₪.

17
18 ניתן היום, כ"ו תמוז תשע"ג, 04 יולי 2013, בהעדר הצדדים.

19
20

21 יעל הניג, שופטת